

VASTUULLINEN LAHJOITTAMINEN RY

SISÄASIAINMINISTERIÖ

28. 11. 2013

INRIKESMINISTERIET

27.11.2013

Sisäasiainministeriö**Lausunto hallituksen esitysluonnokseen rahankeräyslain muuttamisesta**

Vastuullinen Lahjoittaminen VaLa ry pitää hyvänä sitä, että **rahankeräysoikeus säilyisi esityksen mukaan luvanvaraisena**. Lahjoittamiskulttuurin kehittämisen kannalta on tärkeää, että kansalaiset saavat luotettavasti ja avoimesti tietoa tukemisen kohteista ja lahjoitusmahdollisuuksista.

VaLa esittää, että rahankeräyslain tulee olla siten muotoiltu, että viranomaisten tulkinta on selkeää ja tasapuolista. Lain tulisi edistää yhteisöjen varainhankinnan ja rahankeräysten toimivuutta sekä helpottaa kansalaisten lahjoittamisen mahdollisuutta. Esitetty toimeenpanoajan pidennys on myönteinen kehitys, mutta sen muotoilu jättää vahvan tulkinnan mahdollisuuden viranomaiselle.

Rahankeräysten olennaisin osa on keräyskohde, mihin varoja käytetään. Järjestöjen työllistävä vaikutus ja toiminnan ammattimaisuus palkattuine työntekijöineen olisi tehtävä hyväksytyksi eri sidosryhmille päättäjistä kansalaisiin. Järjestöt ovat yhteiskunnassamme merkittäviä työllistäjiä ja ne antavat usein varsinkin nuorille mahdollisuuden hankkia työkokemusta moninaisista tehtävistä.

VaLa esittää, että laissa huomioidaan yhteisöjen toiminnan monimuotoisuus ja ammattimaisuus keräystuottojen käytön suhteen. Hallinnollisten toimien merkityksen vähättely ja niiden keinotekoinen määrittely ei ole tätä päivää. Keräystuottojen käyttö yksinomaan yleishyödylliseen toimintaan on ymmärrettävä niin, että se huomioi alan ammattimaisuuden välittömien ja välillisten kulujen muodossa niin rahankeräyksissä (lahjoitusten pyytämisessä ja vastaanottamisessa) kuin kerättyjen varojen tuloksekkaassa käytössä.

Kaikilta yleishyödyllisiltä yhteisöiltä, jotka harjoittavat luvanvaraista rahankeräystä tulee edellyttää hyvää hallintoa ja valvontaa. Hallinnolliset kulut ovat osa yleishyödyllisen toiminnan kuluja. Myös hallinnolliset kulut voidaan kustantaa rahankeräyksestä saaduilla tuotoilla. Toimijoilta voidaan myös edellyttää, että hallinnon ja valvonnan järjestämisestä on lahjoittajille saatavilla tietoa.

VaLa esittää, että lain muutoksilla kehitetään rahankeräyksien toimivuutta sekä edistetään lahjoittamiskulttuuria Suomessa. VaLa:n mielestä esitysluonnos ei vastaa keskusteluja ja järjestöille annettuja lupauksia lahjoituskulttuurin kehittämistä pidemmälle aikavälille. Varainhankinta-ala kehittyy vauhdilla ja uusia tapoja pyytää lahjoituksia innovoidaan koko ajan. Keräystapojen yksityiskohtainen määrittely lupaa haettaessa on vanhanaikaista ja muut lait ottavat jo kantaa esimerkiksi hyvään markkinointitapaan ja kuluttajansuojaan.

Läpinäkyvä ja vertailukelpoinen raportointi lisää eettisyyttä varainhankinnassa. Viranomaiset tulisi velvoittaa pitämään kansalaisten saatavilla sähköistä, ajantasaista rekisteriä luvanomaavista tahoista ja rahankeräyksistä. Tämä lisäisi myös viranomaisen julkista luotettavuutta.

Rahankeräysten raportointia olisi yhteisöjen kannalta toimivinta käsitellä tilikausittain ja se parantaisi myös valvontaa. Raportointi kuusi kuukautta lupajakson päättymisestä ei ole toimivin tapa ja tätä voitaisiin tarkentaa (21 §). **VaLa esittää, että ministeriössä hyödynnetään mahdollisuutta kehittää rahankeräysten lupahakemusta ja -tilitystä 31 § mukaisesti.**

VaLa esittää, että rahankeräysten vastuullisuuden varmistamiseksi panostetaan keräysten toteutuksien ja tuottojen käytön valvontaan. Esityksen perusteluissa on mainittu, ettei viranomaisresursseja ole tarvetta lisätä viitaten kasvavaan luvansaajajoukkoon. Laissa määriteltyjä viranomaistehtäviä olisi tehostettava. Rahankeräysten kehittämisen ja seuraamisen kannalta on tärkeää, että viranomainen huolehtii asetetuista velvoitteistaan valvonnan, tilastoinnin ja tietojen julkistamisen suhteen (26, 27 ja 29 §) ja, että siihen on ohjattava riittävät resurssit.

Nykyisessä hallitusohjelmassa on kansalaisjärjestöjen roolin selkeyttäminen tunnustettu, ja nyt on tärkeää, että laki ja julkinen palvelu tukevat tätä tavoitetta. Lakiin kaavailtu luvansaajajoukon laajennus aiheuttaa pohdintaa julkisen sektorin ja kolmannen sektorin rooleista yhteiskunnassa. Lakiin esitetyt muutokset eivät ole riittäviä selkeyttämään nykyisten luvansaajayhteisöjen rahankeräyksiä.

VaLa kiittää ministeriötä mahdollisuudesta tuoda järjestöjen kanta esille rahankeräyslainsäädännön kehittämisessä. Esityksen perusteluissa vertaillaan muiden maiden käytäntöjä, joissa esimerkiksi viranomaisten lisäksi varainhankinta-alalla toimijoiden rooli on merkittävä lahjoituskulttuurin edistämässä ja jopa rahankeräysten valvonnassa. Toivomme, että jatkossa rahankeräystahot ovat todellisina yhteistyökumppaneina kehitystyössä myös Suomessa.

Ystävällisin terveisin

Vastuullinen Lahjoittaminen ry sekä jäsenistämme:

Amnesty International Suomen osasto ry
Eläinsuojeluliitto Animalia ry
FIDA International
Greenpeace Pohjola ry
HelsinkiMissio ry
Kirkon Ulkomaanavun Säätiö
Kuurojen Liitto ry
Liikunnan Kehitysyhteistyö Liike ry
Maailman Luonnon Säätiö - World Wide Fund For Nature, Suomen rahasto
Patmos Lähetysäätiö
Pelastakaa Lapset ry
Plan Suomi Säätiö
Päijät-Hämeen Vesijärvisäätiö
Solidaarisuus
SOS-lapsikyläsäätiö
Suomen lasten ja nuorten säätiö
Suomen Luonnonsuojeluliitto
Suomen Lähetysseura
Suomen Pipliaseura
Suomen Sydänliitto ry
Suomen UN Women ry - Finlands UN Women ry
Suomen World Vision ry
Sylva ry
Syöpäsäätiö
Tuomasyhteisö
UFF U-landshjälp från Folk till Folk Finland rf
Väestöliitto ry
Zonta International Piiri 20 ry